

መጋቢት 13 ቀን 2004 ዓ.ም.

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሤ

አመልካቾች፡- ከፋለ ሰፊነ - ጉዳይ ተከታታይ አስቀናው ከፋለ ቀረበ

ተጠሪ፡- የአማራ ክልል ዓ/ሕግ - የቀረበ የለም።
መዝገቡ ተመርምሮ የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የወንጀል ሲሆን ክርክሩ የተጀመረው በሰሜን ጎንደር አስተዳደር ዞን ደምቢያ ወረዳ ፍርድ ቤት ነው። የጉዳዩ መነሻ ተጠሪ በአመልካች ላይ የተመሰረተው ክስ ነው። አመልካች የተከሰሱት በ1996 ዓ/ም በወጣው የወ/መ/ሕግ አንቀጽ 438 ስር የተመለከተውን በመተለለፍ ከመንግስት ስራ ጋር በተያያዘ ሁኔታ በሕግ በተፈቀደው ውጭ አስቦ መጋቢት 22 ቀን 2003 ዓ/ም ደምቢያ ወረዳ ጫሂት ከተማ ላይ ምክትል ሳጅን ሙሉ-ጉጃም ሙለአለም የተባላቸው የትራፊክ ተቆጣጣሪ ፖሊስ ሆና በመስራት ላይ እንዳለች አመልካች የታርጋ ቁጥር ኮድ 3-28371 አ.አ የሆነች አይሱዚ የጭነት መኪና እያሸከረከረ ወደ ጎንደር አቅጣጫ ሲመጣ በተደረገ ቁጥጥር መንጃ ፈቃድ ሳይዘ በማሸከርከር በሕግ አግባብ ክስ አዘጋጅታ ስትሰጠው የክስ ቻርጅ አልቀበልም በማለት እምቢተኛ በመሆን በድጋሚ ሚያዚያ 11 ቀን 2003 ዓ/ም ደንቢያ ወረዳ ቆላድባ ከተማ 01 ቀበሌ በተደረገው የትራፊክ ደንብ መተለለፍ የክስ ቻርጅ የያዘ እንዲወስድ ቢጠየቅም እምቢተኛ በመሆኑ የመንግስት ስራን የማሰናከልና የመተባበር ግዴታ መጣስ የወንጀል ድርጊት ፈፅሟል በሚል ነው። አመልካች የወንጀል ድርጊቱን በመካድ የተከራከረ ሲሆን አቃቤ ሕግ በበኩሉ አሉኝ ያላቸውን ማስረጃዎችን አቅርቦ አስምቷል። ከዚህም በኋላ አመልካች እንዲከላከል ተደርጎ የመከላከል መብቱ ተጠብቆለት ምስክሮችን ከአሰማ በሁዋላ ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን መርምሮ የአመልካች መከላከያ ማስረጃ የአቃቤ ሕጉን ማስረጃ ለማስተባበል ብቃቱ የሌለው መሆኑን ዘርዘሮ ውድቅ አድርጎ አመልካችን በአቃቤ ሕጉ ተጠቅሶ በቀረበበት ክስ ጥፋተኛ በማድረግ በአንድ አመት ከስድስት ወር እስራት እንዲቀጣ ሲል ወስኗል። በዚህ ውሣኔ አመልካች ባለመስማማት ይግባኙን ለዞኑ ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርቦ ግራ ቀኙ ከተከራከሩ በኋላ በአመልካች ላይ የተሰጠው የጥፋተኝነት ውሣኔ ሙሉ በሙሉ ሲጽና የቅጣት ውሣኔው ግን ተሻሽሎ አመልካች በአንድ አመት እስራት እንዲቀጣ ተደርጓል። አመልካች የሰበር አቤቱታውን ለክልሉ ሰበር ሰሚ ችሎት ቢያቀርብም ተቀባይነት አላገኘም። የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሣኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው። የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሰረታዊ ይዘትም አመልካች ድርጊቱን ስለመፈፀሙ ሳይረጋገጥና ተረጋግጧል ቢባል እንኳ ድርጊቱ በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 438 ስር የማይሸፈን ሁኖ እያለ የበታች ፍርድ ቤቶች የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሣኔ የሰጡት ያላግባብ ነው በማለት ውሣኔው እንዲሻርላቸው ዳኝነት መጠየቁን የሚያሳይ ነው። አቤቱታው ተመርምሮም አመልካች በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 438 ስር ጥፋተኛ ተብሎ የመቀጣቱን አግባብነት

ለመመርመር ሲባል ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ የተደረገ ሲሆን ለተጠሪም ጥሪ ተደርጎለት ቀርቦ ግራ ቀኙ በጽሑፍ እንዲከራከሩ ተደርጓል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለፀው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኙን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሣኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምሮታል።

ከክርክሩ ሂደት መንዘብ የተቻለው አመልካች የተከሰሰው የትራፊክ ተቀጣጣሪ ፖሊስ ሆኖ በመስራት ላይ የነበረችው የትራፊክ ፖሊስ ጽ/ቤት ባልደረባ አመልካች የታርጋ ቁጥር ኮድ 3-28371 አ.አ የሆነች አይሱዚ የጭነት መኪና እያሽከረከረ ወደ ጎንደር አቅጣጫ ሲመጣ በተደረገ ቁጥጥር መንጃ ፈቃድ ሳይዝ በማሽከረከር በሕግ አግባብ ክስ አዘጋጅታ ስትሰጠው የክስ ቻርጅ አልቀበልም በማለት በተለያዩ ሁለት ቀናት እምቢተኛ በመሆን የመንግስት ስራን የማሰናከልና የመተባበር ግዴታ መጣስ የወንጀል ድርጊት ፈፅሟል በሚል ሲሆን አመልካች ክዶ በመከራከሩ አቃቤ ሕግ አሉኝ ያላቸውን ምስክሮች ቀርበው በመሰማታቸውና አመልካችም የመከላከል መብቱ ተጠብቆለት የመከላከያ ማስረጃዎችን ያሰማ ቢሆን የአቃቤ ህግ ማስረጃዎችን ለማስተባበል ያለመቻሉ በበታች ፍ/ቤቶች ውሣኔ መገለጽን ነው። በዚህም መሠረት የሥር ፍ/ቤት አመልካችን ለድርጊቱ ኃላፊነት ያደረጉት የአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች በመሰማትና ቃላቸው ለጉዳዩ አግባብነት፤ ክብደት ያለው መሆኑን በማመን አመልካች በመከላከያ ማስረጃዎች እንዲያስተባብል የመከላከል መብቱን በመጠበቅ የአመልካችን የመከላከያ ማስረጃዎችን ከሰማ በሁዋላ የመከላከያ ማስረጃዎቹ የአቃቤ ሕግ ማስረጃዎችን ለማስተባበል የማይችሉ መሆኑን ዘርዘሮ ቃላቸውን ውድቅ በማድረግ መሆኑን ከውሣኔው ግልባጭ ተገንዝበናል።

በመሆኑም አመልካች የአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች ክብደትን በተመለከተ ያቀረበውን ቅሬታ ስንመለከተውም ጉዳዩ የማስረጃ ምዘና ጉዳይ በመሆኑና ይህ ደግሞ በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገ መንግስት ለዚህ ችሎት በአንቀጽ 80 (3(ሀ)) እና አዋጅ ቁጥር 25/1988 አንቀጽ 10 መሰርት ለዚህ ሰበር ችሎት ከተሰጠው መሰረታዊ ሕግ ስህተት ማረም ስልጣን ስር የማይወድቅ ወይም የመሰረታዊ ሕግ ስህተት መመዘኛን የማያሟላ በመሆኑ የምንቀበለው ሁኖ አላገኘነውም። በፍሬ ነገር ደረጃ አመልካች የትራፊክ ፖሊስ ባልደረባ የትራፊክ ደንብ መተላለፋቸውን በመግለጽ የሰጠችውን ክስ አልቀበልም በማለት እምቢተኛ መሆኑ መረጋገጡን ይዘን ይህ አድራጎት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 438 ስር የሚወድቅ መሆን ያለመሆኑን ስንመለከተው የተጠቃሽ ድንጋጌ አርአስት “የመንግስት ስራን ማሰናከልና የመተባበር ግዴታን መጣስ” በሚል የተቀመጠ ሁኖ ድንጋጌው ለሌሎች ሰዎች በመንግስት ስራ ላይ የሚፈፀሟቸው ወንጀሎች በሚል “ምዕራፍ ሶስት” ስር የሚገኝ ሲሆን ይህ ምዕራፍ የሚያሳየውን ሌሎች ሰዎች ከመንግስት ስራ ጋር በተያያዘ መንገድ የሚፈፀሟቸው ወንጀሎች በሚደነግገው ክፍል ሁለት ስር ያለ መሆኑን መገንዘብ ይቻላል። ከዚህም በላይ የድንጋጌው ይዘት ሲታይ ማንም ሰው ከመንግስት ስራ ጋር በተያያዘ ሁኔታ በሕግ በተፈቀደው ወይም በፍርድ ቤት በተሰጠ ትእዛዝ መሰረት በመንግስት ሰራተኛ ሲጠየቅ ቀርቦ ለማስረዳት፤ ተገቢውን መልስ ለመስጠት፤ ሰነዶችን ለማቅርብ ወይም ለማስመርመር ወይም ልዩ ልዩ ቤቶች፤ ቦታዎችን ወይም ነገሮችን ለማስፈተሽ እምቢተኛ ከሆነ በጠቅላላው ለምርመራ ያልተባበረ ወይም በማናቸውም ሌላ መንገድ የመንግስት ስራ ያደናቀፈ እንደሆነ ተጠያቂነት ያለበት መሆኑን ያሟያል። ከድንጋጌው ውስጥ “..... በሕግ በተፈቀደው.....” እና “..... በማናቸውም ሌላ መንገድ.....” የሚሉት ሐረጎች ሲታዩ የአመልካች አድራጎትም በዚህ ድንጋጌ የሚሸፈን መሆኑን የሚያሳዩ ናቸው። ምክንያቱም የትራፊክ ፖሊስ የትራፊክ ደንብን የመቆጣጠርና የማስፈፀም ስልጣን በህግ ተለይቶ የተሰጠው ሲሆን ከዚህ ስራ ጋር በተያያዘ ኃላፊነቱንና

ተግባሩን በመወጣት ሂደት ማንም ሰው ሊያስናክለው የማይገባ፤ ይልቁንም የመተባበር ግዴታ ያለበት መሆኑ የሚታወቅ ነው። ሲጠቃለልም በጉዳዩ ላይ በተሰጠው ውሳኔ መሠረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት አለበት ለማለት ስላልተቻለ ተከታዩን ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. በአመልካች ላይ የተሰጠው የጥፋተኝነትና የቅጣት ውሳኔ በወ/መ/ሕ/ሥ/ሥ/ቁጥር 195(2(-2)) መሰርት ሙሉ በሙሉ ፀንቷል።
2. ውሳኔው የፀና መሆኑን አውቆ ቅጣቱን ተከታትሎ እንዲያስፈጽም ለክፍሉ ማረሚያ ቤት ይፃፍ ብለናል።

መዝገቡ ተዘግቷል፤ ወደ መዝገብ ቤት የመለስ

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ዮ